

Sygn. akt VIII Gz 84/18

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2018 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko J. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 18 grudnia 2017 roku, sygn. akt V GC 391/17

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2017 roku Sąd Rejonowy w Koszalinie zwolnił pozwanego od ponoszenia opłaty od apelacji powyżej kwoty 600,00 zł i oddalił wniosek pozwanego w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że pozwany złożył apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 28 września 2017 roku.

Zarządzeniem z dnia 20 listopada 2017 roku pozwany został wezwany do uiszczenia opłaty od apelacji w kwocie 1.622,00 zł w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia apelacji.

Pismem z dnia 5 grudnia 2017 roku pozwany wniósł o zwolnienie od kosztów sądowych, w szczególności od obowiązku poniesienia opłaty od apelacji.

W uzasadnieniu wniosku pozwany wskazał, że posiada od pewnego czasu trudności finansowe związane z dekonjunkturą na rynku, kilkumiesięcznym okresem zimowym, w którym roboty budowlane i drogowe nie były prowadzone, brakiem zleceń, konkurencją na rynku. Poza tym pozwany wskazał, że musi borykać się z nieterminowym regulowaniem zobowiązań przez dłużników, a konieczność dochodzenia wierzytelności w procesach ma istotny wpływ na jego aktualną, trudną sytuację finansową.

Pozwany podał, że nie posiada żadnego majątku, albowiem całość majątku prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa została przeniesiona na spółkę. Co do przekształconej spółki zostało wszczęte postępowanie układowe.

Udziały pozwanego w przekształconej spółce zostały zajęte w toku jednego z postępowań egzekucyjnych.

Do emerytury posiadanej przez pozwanego również została skierowana egzekucja.

W dalszej części postanowienia wskazano, że w oświadczeniu majątkowym pozwany podał, że prowadzi samodzielne gospodarstwo domowe, nie ma majątku, zaś jedynym składnikiem majątku są udziały w spółce, które są przedmiotem postępowania egzekucyjnego. Poza tym pozwany wskazał, że przeciwko niemu prowadzone są postępowania egzekucyjne.

Przechodząc do rozważań Sąd wskazał, że wniosek pozwanego zasługiwał na uwzględnienie jedynie w części.

Zdaniem Sądu pozwany nie wykazał w wystarczający sposób zasadności żądania zwolnienia go od kosztów w całości.

Sąd nie zgodził się ze stanowiskiem pozwanego, że emerytura podlega egzekucji w pełnej wysokości.

Poza tym Sąd zwrócił uwagę, że pozwany w oświadczeniu majątkowym wskazał, że w stosunku do niego prowadzone są liczne postępowania egzekucyjne. Stwierdzenie to, wobec braku szczegółów takich jak chociażby liczba postępowań, łączny czas zadłużenia uniemożliwiało uznanie, że pozwany nie jest w stanie uiścić żadnych kosztów sądowych.

Sąd wskazał, że ma na uwadze, iż spółka, która powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa pozwanego jest w złej kondycji finansowej. Sąd zauważył jednak, że zwolnienia od kosztów sądowych domaga się osoba fizyczna, nie zaś spółka. Tym samym istotne dla rozstrzygnięcia przedmiotowego wniosku było wykazanie złej sytuacji materialnej pozwanego.

Pominięcie przez pozwanego kwestii zobowiązań związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego (pkt 7 oświadczenia), dało Sądowi podstawę do przyjęcia, iż dochód w postaci świadczenia emerytalnego (w części pozostałej po realizacji zajęcia dokonanego przez komornika), powala pozwanemu na poniesienie kosztów związanych z opłatą od apelacji w kwocie 600,00 zł.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył pozwany. Pozwany zaskarżył postanowienie w części oddalającej wniosek o zwolnienie od kosztów i wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie pozwanego od kosztów zgodnie z wnioskiem.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucono naruszenie art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 233 §1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych mimo istniejącej przesłanki niemożności uiszczenia tych kosztów przez pozwanego bez nadmiernego uszczerbku w jego koniecznym utrzymaniu i przedłożeniu materiału dowodowego na tę okoliczność.

Zdaniem żalącego się Sąd wie z urzędu, że pozwany jest stroną w bardzo wielu postępowaniach o zapłatę. Suma roszczeń kierowanych do pozwanego jest znaczna, a podejmowanie obrony generuje koszty.

Pozwany był w innych postępowaniach zwalniany od kosztów. Spółka powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa pozwanego nie wypłaca pozwanemu zysków, albowiem jest w toku postępowania restrukturyzacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi art. 102 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. tj. z 2014r., poz. 1025 z późn.zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów.

Postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne, a sąd nie podejmuje żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata (art. 126² § 1 k.p.c.). Zwolnienie od kosztów sądowych jest więc odstępstwem od tej zasady, w interesie osób słabszych ekonomicznie, umożliwiając im realizację konstytucyjnego prawa do sądu. Zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych może mieć miejsce wyjątkowo, gdy uzasadnia to niekorzystna sytuacja materialna strony, która pomimo wszelkich starań, maksymalnej zaradności i zapobiegliwości, nie jest w stanie w krótkim czasie zaoszczędzić stosownej kwoty. Ubiegający się o taką pomoc powinien w każdym wypadku poczynić stosowne oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia kosztów utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Dopiero gdy poczynione w ten sposób oszczędności okażą się niewystarczające, może zwrócić się o pomoc do państwa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984r., II CZ 104/84).

Wymóg uiszczenia opłat i wydatków nie jest ograniczeniem prawa do sądu. Ustanowione "bariery finansowe" muszą jednak uwzględniać równowagę (rozsądny związek proporcjonalności) między interesem państwa w pobieraniu opłat sądowych, a interesem strony w dochodzeniu roszczeń (obrony praw) w postępowaniu sądowym (por. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 26 lipca 2005 r., sprawa P. przeciwko Polsce, Nr (...)).

Trafność rozstrzygnięcia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych jest uzależniona w pierwszej kolejności od zgromadzenia dokładnych informacji o sytuacji majątkowej i rodzinnej oraz o dochodach wnioskodawcy. Dane te wynikają z oświadczenia strony (osoby fizycznej), które obecnie sporządza się według ustalonego wzoru (art. 9 pkt 2 i 102 ust. 2 ustawy), stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz.U.t.j. z 2015r., poz. 574). Regulacja ta wymusza podanie przez stronę bardzo szczegółowych informacji ułatwiających rozpoznanie wniosku. Sąd dokonuje oceny czy treść złożonego oświadczenia i wykazany w nim stan majątkowy wnioskodawcy uzasadnia zwolnienie go od kosztów sądowych

Pozwany, składając wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych na urzędowym formularzu nie uzasadnił dostatecznie złożonego wniosku. Przedstawił bardzo ogólne dane dotyczące jego sytuacji osobistej. Przede wszystkim pozwany w żaden sposób nie uszczegółowił swoich wydatków (w tym związanych z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych, opłat za media, ponoszeniem kosztów leczenia). Z uwagi na powyższe, nie można było ocenić rzeczywistych możliwości finansowych pozwanego, co stało się samodzielną podstawą do nieuwzględnienia wniosku w przedmiocie zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodowy leży po stronie składającego wniosek. Pozwany winien był przedstawić wyczerpujące informacje obrazujące tak uzyskiwane dochody, jak i ponoszone wydatki. Dopiero wówczas możliwe byłoby dokonanie oceny, czy rzeczywiście pozwany nie jest w stanie ponieść żadnych kosztów sądowych bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania. Informacje podane przez pozwanego we wniosku m.in. co do „licznych postępowań egzekucyjnych”, „zajęcia emerytury w całości” są na tyle nieprecyzyjne, że nie pozwalają na uznanie, iż pozwany nie jest w stanie uiścić opłaty od apelacji w wysokości wynikającej z postanowienia Sądu Rejonowego.

W tej sytuacji słuszna była konkluzja Sądu, że przedstawione przez pozwanego informacje nie były wystarczające, aby wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych mógł zostać uwzględniony w całości. Również w zażaleniu pełnomocnik pozwanego nie zdołał podważyć oceny dokonanej przez Sąd Rejonowy. Argumentacja zawarta w uzasadnieniu zażalenia stanowi jedynie polemikę z ustaleniami Sądu i w żaden sposób nie konkretyzuje informacji zawartych w oświadczeniu przedstawionym przez pozwanego.

Reasumując Sąd Rejonowy dysponując danymi przedstawionymi przez pozwanego prawidłowo zastosował art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. tj. z 2014r., poz. 1025 z późn.zm.). Ocena Sądu Rejonowego nie nosi znamion dowolności.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy w oparciu o art. 385 k.p.c. w zawiązku z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)